

Asia: VN/18780/2023

Lausuntopyyntö valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman arviointiohjelmasta. (SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi).

Lausunnonantajan lausunto

Onko valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmisteluun ja vuorovaikutuksen järjestämiseen näkemyksiä?

Eri sidosryhmien ottaminen riittävästi mukaan liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelun kaikissa vaiheissa on tärkeää, jotta asioihin olisi aidosti mahdollista vaikuttaa. Pajoihin, työryhmiin ja kuulemistilaisuuksiin pitää varata riittävästi aikaa, niitä pitää järjestää riittävästi eri vaiheissa ja niiden ajankohdista tulee saada tietoa ajoissa.

Kohdistuuko voimassa olevan valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelman visioon tai tavoitteisiin muutostarpeita? Mikäli kyllä, millaisia muutostarpeita ja miksi? (Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman arviointiohjelman sivut 10-11).

Visiossa mainitaan, että työmatkaliikkuminen tapahtuu kaupungeissa, työssäkäyntialueilla ja kaupunkiseutujen välillä kestäväillä kulkutavoilla. Visiossa ei määritellä mitkä kulkutavat ovat kestäviä. Siinä missä kävely ja pyöräily ovat päästöttömiä kulkumuotoja, esimerkiksi joukkoliikenteen päästöt riippuvat ajoneuvokalustosta, käytettävästä energiasta ja sen tuotantomuodosta, ajoneuvojen käyttö- ja täyttöasteesta sekä rakentamisaikaisista päästöistä. Nykyisillä joukkoliikenteen täyttöasteilla modernin henkilöauton päästöt alittavat monessa tilanteessa joukkoliikenteen päästöt tieliikenteessä ja on siten usein kestävämpää. On myös oletettavaa, että henkilöautoilun ajonaikaiset päästöt vähenevät ja poistuvat nopeampaa tahtia myös jatkossa.

Kestävyys mainitaan myös yhtenä kolmesta tavoitteesta. Tavoitteena on, että ihmisten mahdollisuudet valita kestävämpiä liikkumismuotoja paranevat – erityisesti kaupunkiseuduilla. Joukkoliikenteen palvelutason ylläpitäminen ja kehittäminen on tärkeää koko liikennejärjestelmän toimivuuden kannalta ja se edellyttää monilla alueilla taloudellista tukea. On tärkeää huolehtia siitä, että tukea kohdennetaan oikein eikä sillä ylläpidetä ylikapasiteettia.

Onko suunnitelman vaikutusarviointiin ja SOVA-lain (8.4.2005/200 Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista) mukaisen ympäristöarvioinnin valmisteluun näkemyksiä?

Arviointiohjelman perusteella vaikutusarviointi vaikuttaisi olevan varsin kattavaa. On tärkeää, että itse suunnitelmaa luotaessa vaikutusarvioille annetaan myös riittävästi painoarvoa. Eri vaikutusarvioiden välisiä painotuksia ei ole arviomuistiossa avattu. On olennaista, että vaikutusarvioiden pohjalta tehtävät päätökset tehdään kansantalouden kannalta kestävältä pohjalta, ja että vaikutusarviot eivät jätä liikaa spekuloinnin varaa esimerkiksi taloudellisesti kestävämmien päätösten selittämiseksi kannattaviksi.

Tolvanen Jukka
Autoliitto ry